

118. *Padus petraea* Tausch - Czeremcha skalna

Pozycja systematyczna tego gatunku nie jest jeszcze dostatecznie jasna. Często uważa się go tylko za podgatunek, odmianę lub nawet formę czeremchy zwyczajnej (*P. avium*). *Padus petraea* rośnie w górach, na skalistych, odsłoniętych miejscach lub rumowiskach skalnych, w strefie kosówki, między 1100—2200 m n.p.m. Występuje w Alpach (Szwajcaria, Austria), w Wogezach, w południowej Bawarii, w Karkonoszach, w Karpatach Zachodnich (Tatry, Fatra), w Karpatach Wschodnich (Bieszczady Czarnohora, Góry Rodniańskie) oraz w Karpatach Południowych. Z północnej Skandynawii podawany jest inny gatunek czeremchy — *P. borealis* (= *P. avium* var. *borealis*), który najprawdopodobniej jest z *P. petraea* identyczny.

W Polsce czeremcha skalna znana jest z Tatr Zachodnich, Bieszczadów Zachodnich i Karkonoszy. W Polskich Tatrach rośnie tylko na jednym stanowisku razem z: *Pinus mughus*, *Picea excelsa* (skarłale), *Ribes petraeum*, *Salix silesiaca*, *Rubus idaeus*, *Vaccinium myrtillus*, *Rhodiola rosea*, *Primula auricula*, *Geum montanum*, *Viola biflora*, *Valeriana tripteris* i *Aconitum callibotryon*. Stanowisko jest bardzo ubogie, a krzewy czeremchy osiągają tu tylko 1—1,5 m wysokości.

W Karkonoszach *P. petraea* rośnie bujnie, osiąga większe rozmiary (nawet małe drzewa) i tworzy niekiedy jednolite, zwarte zarośla. Według S. Macki (1952, Acta Soc. Bot. Pol., 21,4) występuje ona w sudeckim zespole kosodrzewiny — *Pinetum mughi sudeticum*, w facji z drzewami i krzewami liściastymi, obok: *Pinus mughus*, *Picea excelsa*, *Sorbus aucuparia* var. *glabrata*, *Betula carpatica*, *Ribes petraeum*, *Salix silesiaca*, *S. lapponum*, *Rosa pendulina*, *Daphne mezereum*, *Rubus idaeus* i inne.

W Bieszczadach Zachodnich występuje w zaroślach olszy zielonej (*Alnus viridis*).

The systematic position of this species is not as yet sufficiently clear. It is often considered as a subspecies, variety or even form of *P. avium*. *Padus petraea* grows in the mountains on rocky, exposed places or on rocky rubble, in the region of *Pinus mughus* between 1100—2200 m. elevation. It occurs in the Alps (Switzerland, Austria), in the Vosges, in southern Bavaria, in Karkonosze, West Carpathians (Tatra, Fatra), East Carpathians (Bieszczady, Czarnohora, the Rodnei Mountains) and in the South Carpathians. In northern Scandinavia a species of bird cherry is reported *P. borealis* (*P. avium* var. *borealis*) which most likely is identical with *P. petraea*.

In Poland *P. petraea* is known from the Western Tatras, Western Bieszczady and from Karkonosze. In the Polish Tatra it grows in one locality only, together with *Pinus mughus*, *Picea excelsa* (dwarf), *Ribes petraeum*, *Salix silesiaca*, *Rubus idaeus*, *Vaccinium myrtillus*, *Rhodiola rosea*, *Primula auricula*, *Geum montanum*, *Viola biflora*, *Valeriana tripteris* and *Aconitum callibotryon*. The stand is very feeble and the bushes of *P. petraea* reach here only 1—1,5 m in height.

In Karkonosze, *P. petraea* grows luxuriantly, reaches considerable size (even that of small trees), and forms in places uniform and compact clumps of shrubbery. According to S. Macko (1952, Acta Soc. Bot. Pol., 21,4) it occurs in the Sudetan association of mugo pine — *Pinetum mughi sudeticum* in the variant with broad leaved trees and shrubs, together with *Pinus mughus*, *Picea excelsa*, *Sorbus aucuparia* var. *glabrata*, *Betula carpatica*, *Ribes petraeum*, *Salix silesiaca*, *S. lapponum*, *Rosa pendulina*, *Daphne mezereum*, *Rubus idaeus* and others.

In Western Bieszczady it occurs in *Alnus viridis* growth.

Систематическое положение этой породы еще недостаточно ясно. Часто считают её подвидом, разновидностью, или даже формой черёмухи обыкновенной (*P. avium*). *Padus petraea* растёт в горах, на скальных открытых местах, или на скальных россыпях, в полосе горной сосны, между 1100—2200 м. н. ур. моря. Встречается в Альпах (Швейцария, Австрия), в Вогезах, в Южной Баварии, Карконошах, Западных Карпатах (Татры, Фатра), Восточных Карпатах (Бещады Черногора, Горы Родняньске), а также в Южных Карпатах. Для Северной Скандинавии указывается другой вид черёмухи — *P. borealis* (= *P. avium* var. *borealis*), по всей вероятности, однако идентичный, с *P. petraea*.

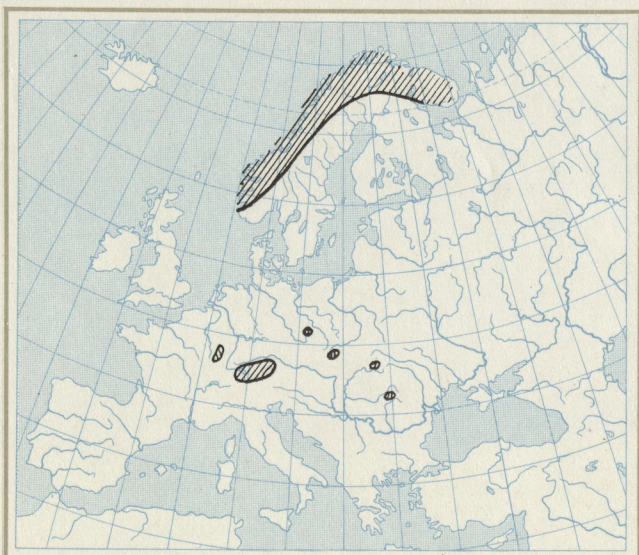
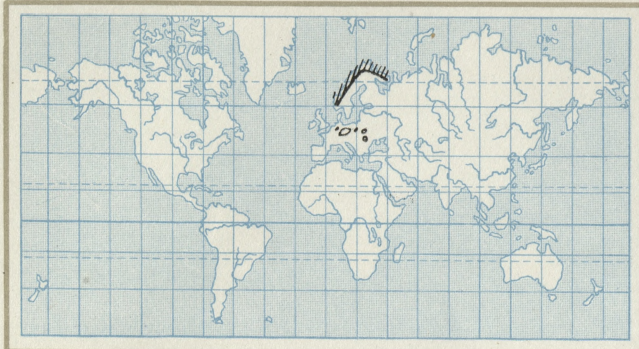
В Польше скальная черёмуха распространена в Западных Татрах, Западных Бещадах и Карконошах. В Польских Татрах найдена только в одном местонахождении, вместе с *Pinus mughus*, *Picea excelsa* (карликовые), *Ribes petraeum*, *Salix silesiaca*, *Rubus idaeus*, *Vaccinium myrtillus*, *Rhodiola rosea*, *Primula auricula*, *Geum montanum*, *Viola biflora*, *Valeriana tripteris* и *Aconitum callibotryon*. Местонахождение очень бедное, и кусты черёмухи достигают здесь только 1—1,5 м высоты.

В Карконошах *P. petraea* растёт буйно, достигает больших размеров (иногда встречаются малые деревья), а иногда образует сплошные, сомкнутые заросли. По С. Мацке (1952, Acta Soc. Bot. Pol. 21, 4) она входит в судетскую ассоциацию горной сосны — *Pinetum mughi sudeticum*, в фацию с лиственными деревьями и кустарниками, наряду с *Pinus mughus*, *Picea Sorbus aucuparia* var. *glabrata*, *Betula carpatica*, *Ribes petraeum*, *Salix silesiaca*, *S. lapponum*, *Rosa pendulina*, *Daphne mezereum*, *Rubus idaeus* и другими.

В Западных Бещадах встречается в зарослях ольхи зелёной (*Alnus viridis*)

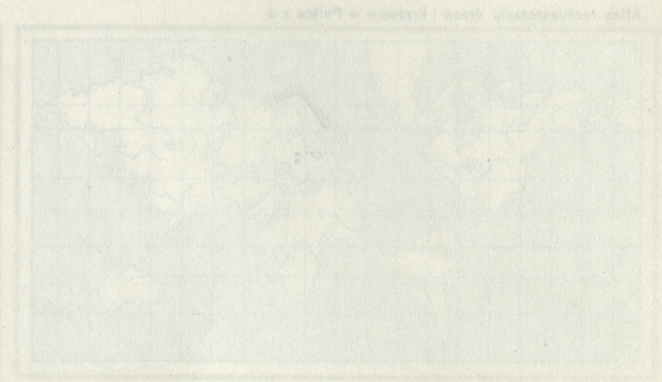
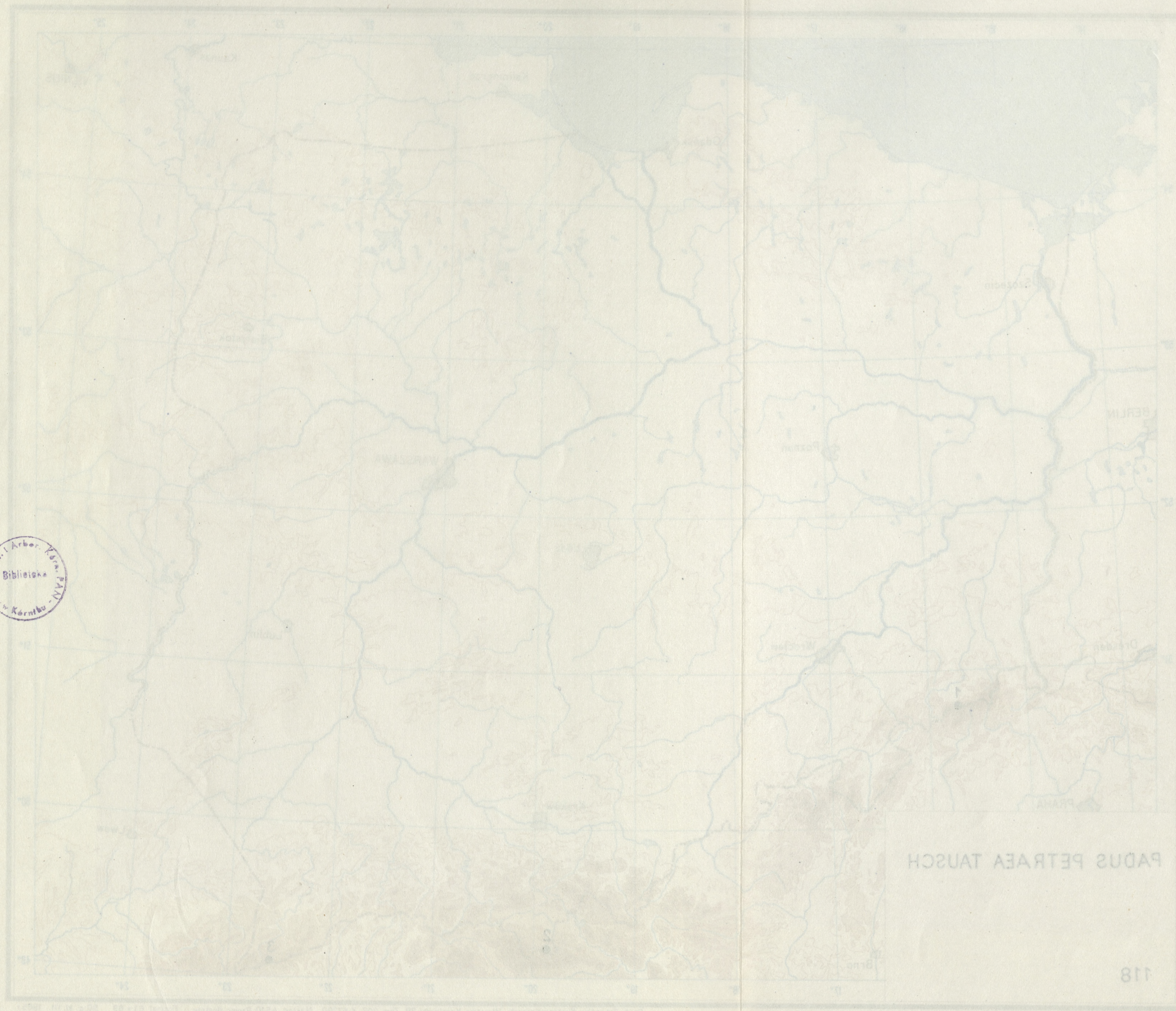
STANOWISKA — LOCALITIES — МЕСТОНАХОЖДЕНИЯ

1. Karkonosze — kilka stanowisk (Tausch, 1833, Flora, 21, 1; Fiek, 1881, Fl. v. Schles.; Schube, 1903, Verbr. d. Gefässpfl. in Schles.; Ascherson u. Graebner, 1906, Syn. d. Mitteleur. Fl., 6, 2; Hegi, Illustr. Fl. v. Mitteleur., 4, 2.; Macko l. c.) — Zachodni kraniec Wielkiego Stawu, 1225—1240 m n.p.m.!!; poniżej wypływu potoku z Wielkiego Stawu, 1210 m n.p.m.!!; nad Małym Stawem 1190—1230 m n.p.m.!!; Kocioł Śnieżki w Dolinie Małej Łomnicy, 1170—1295 m n.p.m.!!
2. Tatry Zachodnie — nad Halą Tomanową Wyżnią, pod Rzędami, ok. 1750 m n.p.m. (Pawłowski, 1930—31, Acta Soc. Bot. Pol., 7)!!
3. Bieszczady Zachodnie — Wielka Rawka 1190-1240 m.n.p.m., na północnym stoku (Jasiewicz, manscr).

PADUS PETRAEA TAUSCH

118

RADUS PETRAEA TAUSCH

118

Biblioteka
 Instytutu Geograficznego
 Uniwersytetu Warszawskiego